

25.5.2016

Yksikön päällikkö

Kaupunginmuseon lausunto Pitäjänmäen Strömbergintie 4:n osalistumis- ja arviointisuunnitelmasta

HEL 2015-010879 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 17.5.2016

Asemakaavan muutos koskee teollisuusrakennusten tonttia Strömbergintie 4:ssä. Strömbergin puiston itälaidan vanhat teollisuusrakennukset esitetään korvattaviksi uusilla asuinkerrostaloilla. Vanha porttirakennus säilyy.

Tontilla sijaitsee nykyisin tehdasrakennus, porttirakennus ja pientalo. Tehdasrakennusta on laajennettu ja muutettu kulloisenkin käytön tarpeisiin aina 2000-luvulle saakka. Rakennukset ovat pääasiassa puhtaaksi muurattuja tiilirakennuksia lukuun ottamatta Pitäjänmäentien puolella sijaitsevaa puuverhoiltua pientaloa. Rakennukset sijaitsevat maisemallisesti merkittävällä paikalla Mätäjoen tuntumassa Strömbergin puiston keskellä. Tontin itäpuolella nousee jyrkkä kallio, jonka koilliskulmalla on suojeltu muinaisjäänös. Tontin pohjoispuolelta alkaa Pitäjänmäen yritysalue, muutoin tontin läheisyydessä on asuinkerrostaloja.

Rakennuksen käyttöhistoria

Mätäjoen tuntumassa puiston keskellä sijaitseva punatiilinen teollisuusrakennus on rakentunut useassa vaiheessa. Ensimmäinen tunnettu käyttäjä rakennuksella oli Teräsköysi Oy, jonka erikoisalaa olivat vaijerit. Pitkää hallimaista tilaa tarvittiin vaijerin punomiseen. Rakennuksen vanhin osa on tontin itäreunassa.

Sanoma Kohopaino hankki kiinteistön omistukseensa 1960-luvulla ja ryhtyi kunnostamaan ja laajentamaan sitä moderniksi kirjapainoksi. Latomo, paino ja sitomo sijaitsivat kaikki samassa tuotantotasossa. Vuonna 1988 rakennus sai uuden omistajan, kun Sanomain arkisto muutti rakennukseen. Myöhemmin kiinteistö siirtyi Päivälehtisäätiön omistukseen, mutta edelleen rakennus säilyi arkistotilana. Vuodesta 1999 rakennus on ollut Kalevala Korun omistuksessa.

Rakennusvaiheet

Rakennuksen vanhin osa eli matala itäsiipi on rakennettu ennen vuotta 1940. Pienimuotoista punatiilistä teollisuusarkkitehtuuria edustava rakennus on säilyttänyt hyvin ominaispiirteensä.

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki
<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmu-seo>

Puhelin
+358 9 310 36630
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

25.5.2016

Yksikön päällikkö

Teräsköysi Oy halusi vuonna 1940 laajentaa vanhaa matalaa tiilirakennusta sen kylkeen lisättävällä siivellä ja teetti suunnitelmat arkkitehti Matti Finellillä. Lisäosaan sijoitettiin varasto ja autotalli.

Rakennuksen historiassa seuraava vaihe on vuodelta 1943, jolloin entisen kellarin paikalle, pihan päätyyn ja vanhan osan jatkeeksi teollisuusrakennusta laajennettiin niin ikään arkkitehti Finellin suunnitelmien mukaan. Uudet suunnitelmat Mätäojan puoleisen siiven rakentamiseksi ovat vuodelta 1954. Suunnitelmat laati Finell. Pihan keskellä olevat rakennukset purettiin laajennuksen tieltä.

Rakennuksen siirryttyä Sanoma Oy:n omistukseen osaa rakennuksesta korotettiin kerroksella arkkitehtien Martti Kilpirannan ja Pentti Pajarisen vuonna 1966 laatimien suunnitelmien mukaisesti. Korotus toteutettiin vanhimpien osien arkkitehtuuria mukaillen ja julkisivumateriaalina oli poltettu savitiili. Samalla lisättiin pihajulkisivuun lastauslaituri ja katos.

Vuodelta 2000 ovat arkkitehti Juha Lempisen laatimat muutossuunnitelmat, joihin liittyi myös julkisivumuutoksia.

Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan rakennuksen vanhin osa eli porttirakennus tulee säilyttää ennallaan ja merkitä asemakaavaan suojelumääräyksellä (sr-2). On valitettavaa, että osa Pitäjänmäen teollista historiaa katoaa, kun teollisuusrakennuksen muilla osilla ei ole mahdollista säilyä käyttötarkoituksen muuttuessa. Kaupunginmuseo pitää tärkeänä, että puiston reunaan rajautuvan uudisrakennuksen kaupunkikuvallisessa ilmeissä ja julkisivumateriaaleissa on viitteitä paikalla sijainneeseen teollisuusarkkitehtuuriin.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus